

Boek II

Hoofdstuk I

De aanleiding om het gesprek te hervatten, wandeling naar de lieflijke tuin van Langius, losprekzing ervan

De volgende dag wilde Langius een uitstapje met mij maken naar zijn tuinen, die hij beide met buitengewone zorg onderhield, de een op de heuvel in de buurt van zijn huis, de ander wat verder weg gelegen op lager terrein bij de Maas, een rivier, die door de lieflijke stad in rustige stroming haar weg zoekt.⁷²

Toen hij namelijk vrij vroeg in de ochtend aan mijn kamerdeur geklopt had, zei hij: 'Lipsius, zullen wij gaan wandelen? of blijf je liever rustig thuis zitten?' 'O neen Langius,' antwoordde ik, 'ik wandel graag, met U althans, maar waar gaan wij naar toe?' 'Als je wilt, naar mijn tuin bij de rivier,' zei Langius. 'Het is niet ver, je hebt tegelijk wat lichaamsbeweging en ziet meteen de stad; bovendien is bij deze hitte de lucht daar aangenaam en koel.' 'Mij best,' antwoordde ik, 'met U als gids is geen weg mij te zwaar, al gingen wij naar het verre Oosten.' En hierop vroegen wij om onze mantel, namen hem over de arm, en gingen op weg naar de tuin. Nadat ik bij de ingang mijn ogen nieuwsgierig had laten rondwalen, zei ik vol oprechte bewondering voor de fraaie aanleg: 'Eerwaarde, wat is het hier schitterend mooi! Langius, U heeft hier geen tuin maar een hemel; Uw bonte bloemen blinken en stralen als glinsterende sterren bij klare nacht. Men heeft de mond vol van de tuinen van Adonis en Alcinous: schertstuintjes, muggetuintjes zijn het, bij de Uwe vergeleken.' Ik liep erop af, bracht mijn neus en ogen dicht bij bepaalde bloemen en riep uit: 'Wat moet ik het eerste wensen? een en al oog te worden als Argus of een en al neus à la Catullus?'⁷³ want zozeer streelt en prikkelt deze heerlijkheid beide zintuigen tegelijk. Weg, weg met al het reukwerk van Arabië, dat mij bij deze pure en hemelse geur een bron van walging is.' Langius stootte zachtjes tegen mijn hand en zei niet zonder lachen: 'Draaf niet zo door, Lipsius, zulke verfijnde en stadse complimentjes begrijpen mijn boerse Flora en ik niet.' 'Maar ten volle verdiend zijn ze, Langius,' antwoordde ik. 'Denkt U dat ik U vlei? Ik zeg dit in volle ernst en uit het diepst van mijn hart. Vergeleken bij Uw landgoed zijn de Elyseïsche

Rubens, *De vier filosofen*. Florence, Palazzo Pitti (foto: Soprintendenza alle Gallerie). Op dit schilderij (uit 1612) zijn afgebeeld van links naar rechts de schilder zelf, diens oudere broer Filip, Justus Lipsius en Jan van der Wouwer (Woverius). Filip Rubens en Woverius waren leerlingen-huisgenoten van Lipsius te Leuven. De buste werd in de 17e eeuw beschouwd als een portret van de filosoof Seneca. De twee uitgebloede tulpen (symbool van het leven, vgl. *De Constantia* II 2) naast de buste duiden aan dat twee van de geportretteerden in 1612 reeds zijn overleden (Lipsius en Filip Rubens). Op de achtergrond is de Palatijn-heuvel te Rome geïdealiseerd afgebeeld. De zuil achter Lipsius werd door de kunsthistoricus J. A. Emmens geïnterpreteerd als symbool van de stoïsche standvastigheid.